

УДК 330.1

Універсальні методи визначення розміру прожиткового мінімуму

Карачевцев Я.М.,

помічник адвоката, Харків, Україна

У статті запропонована можливість визначення розміру прожиткового мінімуму за допомогою чотирьох міждисциплінарних методик: **нормативного** (висновки експертів і спеціалістів), **соціально-психологічного дослідження** (визначення рівня депресії залежно від отримуваного доходу), **соціологічного** (опитування громадян відносно їх думки щодо розміру прожиткового мінімуму), **методу статистичного аналізу макроекономічних та демографічних показників**.

Відповідно до Закону України «Про прожитковий мінімум», *«Прожитковий мінімум – вартісна величина достатнього для забезпечення нормального функціонування організму людини, збереження його здоров'я набору продуктів харчування (далі – набір продуктів харчування), а також мінімального набору непродовольчих товарів (далі – набір непродовольчих товарів) та мінімального набору послуг (далі – набір послуг), необхідних для задоволення основних соціальних і культурних потреб особистості»*, звідси випливає, що якщо дохід людини менший від розміру прожиткового мінімуму, то його здоров'є погіршується. Відповідно до статті 1 Закону України «Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії», *«Державні соціальні гарантії - встановлені законами мінімальні розміри оплати праці, доходів громадян, пенсійного забезпечення, соціальної допомоги, розміри інших видів соціальних виплат, встановлені законами та іншими нормативно-правовими актами, які забезпечують рівень життя не нижчий від прожиткового мінімуму»*.

Таким чином визначення розміру мінімальної заробітної плати (**трудове право**), мінімальної пенсії, соціальної допомоги та виплати (**право соціального забезпечення**) відбувається за допомогою **медичного критерія** (нормальне функціонування організму людини, збереження здоров'я людини). Відповідно до ЗУ «Основи законодавства України про охорону здоров'я», *«здоров'я - стан повного фізичного, психічного і соціального благополуччя, а не тільки відсутність хвороб і фізичних вад»* (стаття 3), а фізичне (тілесне) благополуччя, визначається як гарне фізичне самопочуття, тілесний комфорт, який задовольняє індивіда, фізичний

тонус (**медико-психологічний критерій**). А соціальне благополуччя як задоволеність особистості своїм соціальним статусом і актуальним станом суспільства, до якого особистість себе зараховує. Це також задоволеність міжособистісними зв'язками, статусом у мікросоціальному оточенні, а також почуття спільності (у розумінні А. Адлера) тощо. (**психолого-соціологічний, політологічний критерій**). А під психологічним благополуччям (душевним комфортом) розуміють узгодженість психічних процесів і функцій, відчуття цілісності, внутрішньої рівноваги (**психологічний критерій**).

У роботі [1] детально наведена думка спеціаліста стосовно необхідності збільшення існуючих нормативів, на підставі яких визначається прожитковий мінімум, та введення додаткових нормативів. На підставі проведеного дослідження автором було отримано, що розмір реального прожиткового мінімуму має складати 6370 грн. на 01.01.2016. З врахуванням інфляції (1,124 за 2016 рік), станом на 01.01.2017 прожитковий мінімум має складати 7160 грн.

Іншим дослідженням [3], було виявлено, що рівень депресії за шкалою Бека для осіб з низьким статком залежить від рівня доходу. Так, депресія діагностувалась у осіб, дохід яких був менший від 3150 грн. на місяць станом на 01.01.2016. Приймаючи до уваги, що під впливом стресу спочатку порушується соматичне здоров'я, а потім психологічне, ми отримуємо межу порушення здоров'я у розмірі $3150 * 2 = 6300$ грн. Станом на 01.01.2017 за цим методом ПМ = 7 081 грн. Про це також повідомлялось у [1].

У роботі [3] було виявлено, що коефіцієнт народжуваності залежить від рівня інфляції, кількості абортів та середньодушового доходу, та запропоновано математичну формулу такої залежності. При вирішенні оберненої задачі: якою має бути дохід, щоб смертність дорівнювала народжуваності, було отримано величину у розмірі 15 000 грн. на 1 особу для 2017 р. Аналогічне дослідження, проведене для Росії, надало величину ПМ РФ = 20 400 р., що співпало з опитуванням, проведеним Громадською радою при Державній Думі РФ.

Література

1. Карачевцев, Я.Н. Бедность как нарушение права на жизнь [Текст] / Я.Н. Карачевцев // European Journal of Humanities and Social Sciences (Special Issue for Ukraine). – 2017. - № 1. – С. 6-12.
2. Карачевцев, Я. Н. Взаимосвязь особенностей эмоционально-волевой сферы взрослых людей с выбором ими стратегий поведения в конфликтных ситуациях [Текст] / Я. Н. Карачевцев // Вестник ХНПУ им. Г.С. Сковороды. Психология. – Вып. 54. – Х.: ХНПУ, 2016. – С. 73 – 82.

3. Карачевцев, Я.Н. Детерминанты рождаемости на примере Украины: 2008-2016 гг. / Я.Н. Карачевцев // Актуальные научные исследования в современном мире: XXX Междунар. научн. конф., 26-27 октября 2017 г., Переяслав-Хмельницкий. // Сб. научных трудов - Переяслав-Хмельницкий, 2017. - Вып. 10 (30), ч. 7. – С. 25-31.